регулюванні сприятимуть: поліпшенню якості надання послуг споживачам та їх належне фінансове забезпечення, тобто досягнення збалансованості фінансових ресурсів та галузевих політик; гнучкості в управлінні бюджетними коштами в межах загального балансу ресурсів (за рахунок концентрації ресурсів та їх оптимального розподілу на плановий і два наступні прогнозні роки).

За нинішніх макроекономічних умов, а саме падіння ВВП та окупації територій України цього зробити не має можливості, оскільки пріоритетом є оборонна сфера, постає питання підвищення ефективності та оптимізації державних видатків. Для досягнення цієї мети необхідно провести низку реформ, зокрема освітню та медичну.

Проведена децентралізація направлена на вирішення поставлених проблем, причому дані зміни враховують не лише передачу на місцевий рівень дохідних джерел, а й перерозподілу функцій та видаткових повноважень.

Важливою складовою є подальше впровадження бюджетної реформи із запровадженням стандартів надання державних послуг державними та місцевими органами самоврядування. Також доцільним, на нашу думку, є запровадження у чинному законодавстві також механізму відмови від незабезпечених фінансовими ресурсами делегованих повноважень. Оскільки зараз фактично кожен орган місцевого самоврядування змушений вирішувати переважну більшість проблем самотужки.

Література

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/

УДК 342.922

Устинова І. П., к.ю.н., доцент,
Корнієнко Л., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИРІШЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ

Відповідальність учасників бюджетного процесу на всіх його стадіях - запорука ефективної бюджетної політики в державі, цільового використання бюджетних коштів. Важливим кроком у цьому напрямку є встановлення відповідальності на стадії планування та використання бюджетних коштів.

Варто зазначити, що більшість порушень бюджетного законодавства продовжують мати системний характер і повторюються із року в рік. Найбільш характерними за кількістю виявлених випадків та обсягами порушень у звітному році були порушення, які умовно можна класифікувати за такими узагальненими видами: планування з порушенням чинного законодавства та за відсутності правових підстав; використання бюджетних коштів без належних нормативно-правових підстав; порушення під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти; нецільове використання кредитних ресурсів; порушення, пов’язанні з неналежним веденням бухгалтерського обліку; відволікання коштів Держбюджету у дебіторську заборгованість; недотримання принципу пропорційності фінансування бюджетних коштів; порушення бюджетного законодавства, пов’язані з розміщенням та виконанням державного замовлення [3, с. 26].

Бюджетне законодавство зарубіжних країн по-різному визначає заходи впливу за порушення бюджетного законодавства. Так, наприклад, Бюджетним кодексом Республіки Казахстан заходи впливу взагалі не передбачені. Натомість Бюджетним кодексом Республіки Білорусь за порушення бюджетного законодавства передбачено такі заходи впливу: призупинення або обмеження фінансування видатків або обмеження фінансування видатків за рахунок бюджетних коштів, стягнення бюджетних коштів, призупинення розрахунків на банківських рахунках, нарахування та стягнення пені та інші заходи відповідно до Кодексу та інших законодавчих актів.

За порушення бюджетного законодавства Законом Республіки Молдова «Про бюджетну систему та бюджетний процес» передбачено такі заходи впливу, як стягнення суми, яка обраховується виходячи із базисної ставки, що застосовується Національним банком Молдови за основними короткостроковими операціями грошової політики, а також стягнення у першочерговому та безспірному порядку непогашених сум відповідно із бюджетів адміністративно-територіальних одиниць та суб’єктів господарювання.

Статтею 118 БК України визначені суб’єкти застосування заходів влипну за порушення бюджетного законодавства, серед яких відсутня Рахункова палата [1]. Статтею 7 Закону України «Про Рахункову палату» визначено її повноваження, тобто цей орган має право направляти матеріали перевірок, ревізій та обслідувань відповідним органам для розгляду та вжиття заходів, порушувати клопотання про притягнення до відповідальності посадових осіб тощо, тобто вона безпосередньо позбавлена права застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства [2].

У Польщі, Росії. Чехії та Німеччині Рахункові палати також не наділені «судовими» функціями, на відміну від Бельгії, Португалії, Іспанії,

Італії та Франції, де незалежний орган фінансового контролю належить до судової системи. У США ж вищим органом державного фінансового контролю (General Accounting Office) не має повноважень щодо застосування заходів впливу (фінансових санкцій), він як і Рахункова палата України, лише повідомляє про фінансові порушення. Натомість при Президентові США існує інший орган державного фінансового контролю – Office of the Inspector Generals, який має повноваження щодо застосування заходів впливу.

Варто також відзначити, що у країнах Європейського Союзу функції примусу, якими наділяються органи державного фінансового контролю, поступово відмирають, але в країнах Центральної та Східної Європи на перехідний період вони є необхідними.

Отже, з метою вдосконалення правового регулювання фінансового контролю та усунення неузгодженостей і недоліків необхідно чітко регламентувати функції, права і відповідальність фінансових органів при затвердженні кошторисів витрат і штатних розкладів, внесення змін до них, впровадити нові та удосконалити чинні нормативи планування видатків та використання бюджетних коштів і матеріальних цінностей, законодавчо визначити предмет і обсяг фінансового контролю, який стосовно бюджетних коштів повинен здійснюватися головними розпорядниками бюджетних коштів, підрозділами відомчого контролю, фінансовими органами та органами Державного казначейства, встановити відповідальність посадових осіб за невиконання або неналежне виконання цих функцій.

Отже, повноваження Рахункової палати в сучасних умовах, очевидно, є недостатніми для вищого органу державного фінансового контролю. Розширення повноважень Рахункової палати, які мали б правові основи для вжиття заходів впливу, а не лише їх фіксування, дали б змогу усунути значну частину порушень у сфері бюджету.

Література

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. Законодавство. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17

2. Про Рахункову палату: Закон України від 2 липня 2015 р. № 576-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 36. – Ст. 360.

3. Чернадчук О. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства: стан та перспективи / О. Чернадчук // Юридична Україна. – 2013. – № 4. – С. 24-29.